

**CAROLE
MARTINEZ**
Inima cusută

Traducere din limba franceză
de Geanina Tivda

Prolog

Numele meu este Soledad.

M-am născut în această țară în care se usucă trupurile, cu brațe moarte, ce nu pot să îmbrățișeze, și cu mâini mari, inutile.

Mama mea înghițise atâta nisip, înainte să găsească un zid în spatele căruia să nască, încât mi l-a transmis în sânge.

Pielea mea ascunde o clepsidră înaltă ce nu poate să se oprească.

Goală în lumina soarelui, poate că cineva ar putea vedea, ca printr-o sticlă transparentă, curgerea de nisip care mă traversează.

TRAVERSAREA

Într-o bună zi, cu siguranță, tot acest nisip va trebui să se întoarcă în deșert.

La nașterea mea, mama a citit singurătatea ce mă aștepta.

Nici să dau, nici să primesc, nu aveam să știu vreodată ce înseamnă.

Fusesse deja scris în palmele mele, în refuzul meu încăpățânat de a respira, de a mă deschide către aerul viciat din afară, în această voință de a mă opune lumii care încerca să mă invadeze prin toate orificiile mele, care adulmeca și răscolea peste tot în preajma mea ca un câine de vânătoare.

Aerul a pătruns împotriva voinței mele și am ținut.

8 CAROLE MARTINEZ

Până în acel moment, nimic nu izbutise să încetinească marșul mamei mele. Nimic nu venise de hac încăpățănării ei de femeie zălogită. Zălogită și pierdută. Nimic, nici oboseala, nici marea, nici nisipurile.

Nu ne va spune nimeni vreodată cât timp va fi durat traversarea noastră, câte nopți vor fi trebuit să doarmă mergând acești copii care își urmau mama!

Am împins, luând-o pe nepregătite, agățată de viscerele ei, ca să nu plec cu toată apa pe care o pierdea pe drumuri. Am luptat ca să fiu în călătorie și să nu o întrerup.

Bătrâna maură care a oprit-o pe mama cu o atingere a pântecului, cea care a murmurat *Ahabpsi!* așa cum se înalță un zid și care, înarmată cu o mână și cu un cuvânt, s-a ridicat singură împotriva voinței furibunde a acestei femei însărcinate cu o copilă căreia îi venise demult sorocul și care voia să-și urmeze drumul și să meargă în continuare, chiar dacă deja mersese mult mai mult decât era cu putință și decât se mai simțea în stare să meargă, bătrâna arăboaică cu mâinile înroșite de henna, mai puternice decât deșertul, cea care a devenit pentru noi capătul lumii, sfârșitul călătoriei, adăpostul, această femeie a citit, și ea, singurătatea în palmele mele, ea care nu știa să citească.

Privirea ei a pătruns dintr-odată în viscerele mamei și mâinile ei au venit să mă caute. M-a cules din adâncul cărnii în care mă ascunsesem, din adâncul acestei cărni care mă dăduse uitării ca să-și continue drumul, și, după ce m-a eliberat, a simțit că mâinile nu-mi vor servi la nimic, de parcă renunțasem la ele odată cu nașterea.

Fără să se înțeleagă între ele, mi-au dat, fiecare în limba ei, același nume. „Soledad” a spus mama fără măcar să mă privească. Și bătrâna, ca un ecou, i-a răspuns „Wahida”.

Și niciuna dintre aceste femei nu știa să citească.

Sora mea mai mare, Anita, s-a opus îndelung evidenței înscrise pe mâinile mele, înscrise în numele meu. Și a așteptat.

A așteptat ca un bărbat să îmi dea un alt nume și ca degetele să mi se înmoaie.

Îmi amintesc de vremea când tinerii din cartierul Marabout își făceau veacul prin preajma casei noastre ca să mă vadă trecând.

Rezemați cu nepăsare de zidurile caselor, singuri sau uneori în grupuri, mă pândeau pe străduțe și încetau să mai vorbească la apropierea mea.

Nu eram cu adevărat frumoasă, cel puțin nu așa cum era sora mea Clara, dar aveam, se pare, o grație deosebită care îi țintuia de ziduri.

Surorile mele îmi repetau, chicotind, mărturisirile tinerilor care le implorau să le pledeze cauza, ceea ce și făceau cu o ușoară bătaie de joc, descriindu-mi ridicolele simptome ale iubirii lor, bâlbâielile, privirile lor galeșe. Și râdeam.

Eu însă visam la membrul lor ridicat, brusc neîncăpător în pantaloni, și oscilam între râs și dezgust.

Puteam să aleg, nu aveam un tată care să mă oblige să mă mărit. Doar Anita, sora cea mai mare, și-ar fi putut exercita autoritatea asupra mea.

N-a făcut-o niciodată.

Ea aștepta, amânând neîncetat noaptea propriei nunți.

Legată de un jurământ care îl ținea, de cincisprezece ani, pe soț departe de patul ei: „Le vom mărita pe toate patru deodată...”

Incapabilă fiind să hotărâsc căruia dintre acești șterge-ziduri să aparțin, într-o bună zi, am lăsat să-mi cadă vechiul șal negru pe care îl moștenisem de la mama, jurându-mi să-l iau de bărbat pe cel care îl va lua de jos, indiferent cine va fi.

Era toamnă.

O bucată de vreme, m-am uitat ținută la această pată de culoare închisă pe pământul lutos, la această băltoacă de țesut negru, ce se întindea liniștită la picioarele mele.

10 CAROLE MARTINEZ

Au venit ciorchine.

Nemișcată, sub soarele prânzului, am așteptat să se așeze praful ridicat și o mână să se desprindă din această încăierare de îndrăgostiți. Dar odată norul risipit, din pretenții mele rămăseseră doar câteva fire de păr, câțiva dinți și lungi fâșii de pânză neagră uitată în timpul luptei.

Piața era goală și șalul sfâșiat.

Atunci, mâinile mele au răscolit prin praful deșertului roșu în căutarea petecului de pânză unde fusese brodat numele mamei mele.

Frasquita Carasco.

Mama nu a știut niciodată să scrie altfel decât cu acul. Fiecare operă a mâinilor ei conținea un cuvânt de iubire înscris în grosimea țesăturii.

Numele era neatins. L-am strecurat sub fustă și m-am dus după Anita, sora mea cea mare, care se afla la claca femeilor, printre cearșafuri puse la înmuiat.

În umbra spălătoriei, căldura trăgea un pui de somn.

Am rămas un moment în spatele surorii mele, privindu-i mâinile frumoase de povestitoare cum se agitau pe tabla de lemn, zbârcindu-se în apa plină de săpun. Brusc, s-a întors spre mine, deranjată, fără îndoială, de greutatea privirii mele fixate pe spatele ei, și mi-a zâmbit, ștergându-și mașinal dosul mâinilor pe șorțul deschis la culoare, cu pete de apă și de lumină, cu care se încinsese.

Tovarășele ei de spălătorie și-au ciulit urechile peste copăile lor de lemn. Loviturile băătorului au scăzut, și chiar s-au prefăcut că scot periile care au frecat pânza, cu un zgomot prelung, înăbușit, agitând o spumă nu prea murdară.

— Nu o să mă mărit niciodată, i-am pus pe fugă pe iubiții mei, i-am mărturisit.

— Și cum de-ai făcut asta? m-a întrebat râzând.

— Am lăsat să-mi cadă șalul. S-au bătut pe el și l-au sfâșiat.

— Oribilul tău șal de doliu! O să-ți ofere altul în schimb, mai vesel. O să găsească ei bani, o să pună mână de la mână. Asta dacă nu o să fure vreunul de la surorile lor.

— Fiul meu, și el se ținea după tine? a zbierat Maria, întorcând gulerul unei cămăși bărbătești de pe care zoaia lăptoasă îi picura până la cot, pe brațele goale.

— Nu știu, nu am văzut decât praful ridicat în toiul luptei.

Indiferența mea le-a ațâțat pe femei. Loviturile bătorului și-au reluat cadența, cearșafurile erau lovite cu și mai multă forță în apă și ritmul s-a întetit până când brațele oboseau și ritmul se întrerupea.

— Ia uite-o și pe asta! Încă una care-o moștenește pe croitoreasă! striga cât o țineau puterile Manuela. Da' mărit-o odată pe soră-ta, Anita! N-o să se mai fâfâie atâta prin fața tuturor bărbaților când o să aibă unul acasă ca s-o țină-n frâu!

— Nu-ncape vorbă că nu o să fie bărbatu-tău, Anita, să-i tragă stricatei ăștea chelfăneala pe care o merită! a continuat Maria. Bietul de el, așa de firav bărbat că după cincisprezece ani de căsătorie nu ți-a făcut încă un copil!

— Stricata, nici tată nu are și face pe nebuna! a adăugat o a treia voce.

Sora mea râdea din toată inima. Nimic nu putea să-i știrbească această bucurie pe care o purta în ea de la nuntă.

Femeile se supărau și mă acuzau că le fermecam fiii, frații, tații...

Anita se amuza pe seama geloziei lor. Din rândul bărbaților însurați, îi cunoștea pe câțiva care se numărau printre rivali: „Aveți grijă la vânătăi, la urmele de pe trupul bărbaților voștri! Se vor întoarce noaptea acasă rușinați că au luat o mamă de bătaie, dar strângând la piept o bucată de pânză neagră!”

Maria, cocoșata, s-a înfipt în acel moment în fața surorii mele, cu mâinile în șolduri. A privit-o din adâncul orbitelor întunecate care îi străpungeau fața. Foarte departe, în adâncuri, ceva stins încerca să strălucească.

12 CAROLE MARTINEZ

— Mama voastră s-a dus și cu atât mai bine! Vă rămân rochiile, dar într-o bună zi vă vor da foc la rochii, la șalurile pe care vi le-a lăsat moștenire și care sunt pline de farmede! Vi le vor smulge de pe trup și dacă nu vor putea, vă vor arde cu totul! Diavolul nu o să vă apere de data asta!

— Ai uitat rochia de mireasă pe care mama ți-a făcut-o ca să-ți ascundă cocoșa și pe care nici măcar nu ai plătit-o? i-a răspuns sora mea. Fără rochia aia, nu l-ai fi putut avea niciodată pe fiul tău. Căci în noaptea nunții a fost singura dată când bărbatu-tău s-a culcat cu tine, nu-i așa?

— Rochia diavolului, au mâncat-o moliile în ziua în care a murit vrăjitoarea de maică-ta! Mâncată! A trebuit s-o arunc în foc, era plină de larve!

— Prostii! Credițe de țată! Și tu, Manuela, tu erai deja însărcinată când te-a luat de nevastă Juan, la biserică. Fără mama, tu și bărbatu-tău n-ați fi reușit să-i împiedicați pe oameni să bârfească! De două luni nu mai ieșai din casă ca să nu lași să se vadă ce îți creștea în pânțe și doar mama a făcut în așa fel încât să se creadă că erai încă fecioară! Fără frumoasa rochie de mireasă pentru care și-a stricat ochii s-o coasă din bucățile de șifon rămase pe la voi prin casă, n-ai fi putut scăpa de scandal!

— Pe-atunci eram o cochetă, nu am bănuț nimic. Dar nu era prea creștinește să faci o asemenea frumusețe din resturi de material. Am plâns patru ani mai târziu, când mi-a murit copilul și atunci am scos rochia să văd... și m-a cuprins teama. Era în întregime descusută! Și materialul strălucitor pe care l-ai fi putut lua drept satin dispăruse! Nu mai rămăseseră decât niște cârpe prinse unele de altele!”

Atunci femeile începură să urle toate la un loc.

În mijlocul vacarmului de apă, de strigăte, de loviturile bătătorului și de plesniturile cearșafurilor, în toiul acestei isterii răsunătoare în care spaniola cu urme de arabă și de italiană se amesteca cu franceza, am reușit să îi șoptesc surorii mele fraza pe care mi-o spusese, fără încetare, de nenumărate ori, pe drumul către spălătorie:

„Anita, vreau să rămân fată. Nu trebuie să aștepti măritișul ultimei tale surori. Du-te și fă-ți propriii copii! Vreau să-mi asum până la capăt acest nume de singurătate pe care mama mi l-a dat. Te dezleg de jurământ, căci nu mă voi mărita niciodată.”

Anita a înțeles și de-atunci nu am mai avut iubiți.

Tinerețea mea s-a stins în acea zi, cu un horcăit de stofă sfâșiată.

Era toamnă.

Semnele au apărut imediat.

În aceeași seară, m-am uscat. Pielea mi s-a brăzdat, s-a crăpat. Trăsăturile feței mi s-au scurs și am știut că nu mai aveam de ce să mă tem de timp. Fața mea a fost ciopârțită într-o singură noapte de umbrele anilor ce-aveau să vină. Trupul mi s-a scorjit ca o bucată de hârtie veche, lăsată la soare. Am adormit cu pielea netedă și moale a unei fete de douăzeci de ani și m-am trezit într-un trup de femeie bătrână. Am devenit mama surorilor mele mai mari, bunica nepoților mei, a nepoatei mele.

Este aproape înduioșător acest chip răvășit cu care te trezești dintr-odată, această oboseală grea, aceste șanțuri sub ochi, aceste urme ale unei lupte pierdute în absența ta, în timp ce dormeai.

La sfârșitul nopții eram frântă. Am recunoscut-o, totuși, pe bătrânică ce-mi apărea în oglindă și care îmi zâmbea.

Fără urmă de îndoială, am fost scutită, astfel, de agonia lungă a țesuturilor, de micile morți de fiecare zi, de această patină, de această luminozitate care se stinge încet, de mângâierea lentă a timpului.

Am plâns după frumusețea mea transformată în fum, am plâns după culoarea trecută a ochilor mei. Încă mai era apă în acest mare trup uscat. Lacrimile s-au strecurat printre scobituri. Sarea și anotimpul au înroșit toate ridurile.

Te obișnuiești să trăiești închisă într-un corp de „bătrână”.

Tare mi-ar fi plăcut să nu mai existe copaci!

Aici toamna însângerează tot ce poate.

14 CAROLE MARTINEZ

Lumea a mers mai departe fără mine. Am văzut cum se nasc și cresc toți copiii acestei surori mai mari în casa căreia încă se mai împiedicau de mine. Am trăit singură și zămbitoare în mijlocul unei mulțimi de nepoți, într-un vacarm fermecător înconjurat de deșert.

Am așteptat răbdătoare, știind că nu mai aveam nimic de așteptat.

Încă îmi mai este teamă de această singurătate care mi-a venit odată cu viața, de acest vid care mă străpunge, mă macină dinăuntru, crește, înaintează ca deșertul și în care răsună glasurile moarte.

Mama a făcut din mine mormântul ei viu. O port în mine așa cum ea m-a purtat și nimic nu va înflori vreodată în pântecul meu, nimic altceva decât acul ei.

Trebuie să cobor în groapă, acolo unde timpul se încolăcește, se face ghem, acolo unde se odihnesc firele tăiate.

Azi dimineață am deschis, în sfârșit, cutia pe care fiecare dintre surorile mele a deschis-o înaintea mea și am găsit un caiet mare, cerneală și o pană.

Atunci am așteptat încă, am așteptat noaptea, am așteptat să fie casa goală și neagră. Am așteptat să se facă ora ca să scriu, în sfârșit.

M-am așezat în umbra din bucătărie, am aprins lampa de deasupra mesei mari de lemn. A luminat rafturile cu crățiți, cârpele uzate, a încălzit puțin câte puțin mirosurile cinei. M-am instalat la această masă, am deschis caietul, netezindu-i paginile albe, puțin aspre, și cuvintele au venit.

În acea seară, am început să scriu.

Iată-mă așadar așezată la masă, în fața scrisului meu nocturn, și știu că această scriitură îmi va înnegri timpul ce-mi rămâne, că voi întuneca acest mare soare de hârtie cu un scârțâit de peniță. Cerneala mi-a venit când n-am mai avut lacrimi. Nu mai aveam ce să plâng. Nu mai aveam

nimic de așteptat decât sfârșitul caietului. Nu mai aveam ce să trăiesc, în afara acestor nopți de hârtie, într-o bucătărie goală.

Am strecurat între două foi bucata din șalul cu care îmi împodobeam umerii pe vremea când aveam iubiți.

Parfumul mamei se răspândește din numele brodat.

După toți acești ani, încă mai rătăcește în urzeala țesăturii.

Din toată traversarea, ea nu mai păstrase decât această cicatrice în parfum: urma întipărită a câmpurilor străbătute, a măslinilor noaptea, a portocalilor înfloriți și a narciselor care acopereau muntele cu o pudră de zahăr alb. Miresme de pietre, de pământ uscat, de sare, de nisip. Mama era făcută din numeroase esențe amestecate... De copil, cum mă lăsa să mă apropiu de ea, îi călătoream pe ascuns în plete, încercând să-mi imaginez locurile acoperite de suvițele albastre.

Un parfum și strălucirea unui ac ca o prelungire a degetelor ei: iată ce au păstrat din tine.

Acest miros impregna țesăturile care îți treceau prin mâini. Miresele îți păstrau parfumul pe trup până în dimineața de după noaptea nunții.

Foarte repede, s-a răspândit zvonul că rochiile Frasquitei Carasco, croitoreasa din cartierul Marabout, aveau asupra bărbaiilor efectul farmecelor de dragoste.

Ți-ai amestecat parfumul cu toate lunile de miere din țară. Sute de rochii albe în cădere au inundat camerele nupțiale cu mierle, tâlhari, peșteri, păduri, nisipuri și valuri smulse călătoriei noastre. Pe vremea ta, marea lovea în lemnul paturilor în timp ce amanții zguduiți de curent lăsau noduri în cearșafuri drept singură urmă.

Mi se pare că toate am ieșit din trupul tău de lemn. Ramuri ieșite doar din tine singură. Uneori, îmi place să cred că mâinile tale lungi s-au mulțumit să prindă din zbor câteva semințe de pădărie și că tatăl meu nu a fost decât

16 CAROLE MARTINEZ

sămânță în bătaia vântului, o suflare caldă în cășul palmei tale.

Am nevoie să-ți scriu ca să dispari, să te poți topi în deșert, ca să dormim, în sfârșit, nemișcați și senini, fără teama de a nu-ți pierde din vedere silueta sfâșiată de vânt, soare și pietrele drumului.

O, mamă, trebuie să scot din adâncuri o lume îngropată ca să-ți strecor numele, fața, parfumul, ca să rătăcesc prin ea acul și să uit acest sărut, atât de așteptat, pe care nu mi l-ai dat niciodată!

Am nevoie să te omor ca să reușesc să mor... în sfârșit.

Caietul meu luminos va fi marea fereastră pe care vor ieși unul câte unul monștrii ce ne bântuie.

În deșert!